

Bomhaj Bóh!

Cíklo 6.
11. febr.

Létnik 10.
1900.

Serbiske nijedželske lopjenka.

Wudawaju šo kózdu šobotu w Ssmolerjez knihicjihczeřni w Budyschinje a šu tam dostačz sa schtwórtletnu pshedplatu 40 np.

Septuagesima.

1. Korintiſkých 9, 25.

„Kózdy pač, kiz šo bědži, sdžerži šo wschitkich wězow, tamni teho dla, so bych u sachodnu krónu dostači, my pač njesachodnu“.

Tenemu staremu pohanskemu kraju bě šo wschitko psches měru derje schlachcilo. Bot jara maleho spoczatka bě šo psches wschelake ležnosće Ŀ wulkej mozy pošbehnył. S wopredka běsche wón wot wschelakich móznych ſužodow motwižowač, a posdžischo woni wot njeho motwižowachu. Duž jeho bojoscž pschemoh, so by ſnadž ſapomnił, so je člowljek. A teho dla postaji ſlužobnika, kotrež mějesche wschednje w postajenym čzaſu jemu pschiwołacz: „Sapomni na to, so by člowljek!“ — Tajke dopomjenje wschak nam runje tak nusne njeje. Nascha člowljska ſlabosć a kniežomnosć je nam, byrnjež bychmū hiſhce ſtrowi, czerstwi a mózni byli, hľuboko doſč do naſheje natury ſaschczepjena. Schtóž kózdy džen widzi fruch ſwojego žiwjenja ſady ſebje ležo, schtóž je kózdy wjeczor sprózny, kohož khorosć tam a ſem na ſmiercz dopomina, schtóž wschednje ſwojich bratrow a w nich ſebje widzi Ŀ rowu njeſež, tón wě, so žiwjenje ſam w ſebi nima, a so žadyn Bóh njeje. Schtóž kózdy džen móz člowljskeho bluda woſolo šo pytnje a tež bludži, schtóž ma wschednje bědzenje ſwětla a czemnosće w ſebi ſhonicz, tón wě, so tu wěrnoſć ſam w ſebi nima. — Alle druhého dopomjenja čim nusniſcho potřebam. My wschitzh mohli ſlužobnika abo pscheczela

trjebacž, kiz by nam wschednje pschiwołac: „Njesapomni, hdže chzesch! Njeshub wotyknjeny kónz ſ wocžow!“

Tajku pscheczelniu ſlužbu nam dženba ſwj. japoschtol Pawoł czini, hdž wón Korintiſkých na ſlawne hry a bědzenja dopomniwschi wot njesachodneje króny rěčzi, kotrež nam wschitkim ſiwa. Město Korint běsche w starých čzaſach jara wuwołane, niz jeno ſwojeho bohatſtwa, lódźniſtwa a wikowanja dla, ale tež woſebje dla tych bědzeſkikh hrow, kotrež ſo tam, so by lud wjeſele měl a czelna ſylnosć ſo ſwucžowala, w kózdym pjatym ſečje džeržachu a na kotrež kózdy krócz wulka hromada luda ſ zykleje Grichiskeje ſo ſkadhžowasche. Dobytč, kotrež ſo dobyczérjam dawasche, njebeſche wulki: to bě czeſný wěnž ſ woliowzowych halozkow, kiz bu jím na hlowu stajen. Wjetschi bě dobýtke teje ſhwalby, kotrež dobyczérjo čzaſ ſwojeho žiwjenja pola luda mějachu. Šak jara pač ſo Grichiskej młodzenzojo prázowachu, so bych u tutu dwoju czeſež dostači? Wjeli měžazow prjedy ſo pschihotowachu na džen bědzenja, so by jich czelo prawje ſylné, lohke, hladke a hibite bylo, a ſa bědzenje ſame ſdžeržachu ſo wschitkich ſchłodnych wězow, taž czeſkeje drasty a njehmaneje zyrobý — a to wschitko jara maleje nadžije dla! Pschetož w kózdej hrě dosta wot wjeli ſtow bědzeſjow jenož jedyn to dobycze.

Hdž nětko tamni Grichiskej młodzenzojo tak njewěſteje ſachodneje króny dla ſo taž prázowachu a napinachu, ſak wjeli wjazh dyrbjeli my to czinicz. Pschetož móžemy wschitzh to dobycze dostač a tuto dobycze je njesachodna króna. Teho dla dyrbjeli ſo wschitkich wězow ſdžeržecz,

szí nam schkodza a sadzéwaju — a tých je wjele. Lubošcz
k mamonej czélne žadoscž, hordoscž wocžow, czesczelakomnoſcž
— to ſu jenož někotre wot nich. Ale ſhto ſu ſwétnie
ſubla tudý? Teno strach pſchi hréchach bohaty a khudy?
W njebježach je prawa ſbóžnoſcž, kotrež nam Chrystus
bam do węčnoſcze dawa. Teho dla wostaj ſo wſchēch
ſchłodnych węzow, wojui pſcheziwo twojim njepſchezelam!
S hrac̄om a proſdnoſkodženjom hiſheze ſenje nichto naj-
hubjenſcheho dobyczeſkeho wenza dobył njeje. Kaf chzesch
th ſ tym tu njebjefku krónu doſtacz? Teho dla ſtawaj
ſe ſwojego ſpanja, wopaſaj ſo k będzenju! Čaſ ſu je,
wón je pſchezo tu, th njewesch, kaf dolho hiſheze tu budžesch!

Hamjen.

Vuczowanje po Božim piſmje abo

lajle myſkle nadendzech, Bože ſłowo c̄itajo.

Podawa ſwérny c̄itar „Pomhaj Bóh-a“.

(Potraczowanje.)

1. Inhi Mojsaszowe, 3. ſtaw.

A Bóh tón ſnies ſawola Hadama a džesche k njemu: „Hdże
ſy th? ménich th, ſo moħl ſo něchtó tak ſkradžu ſkhowacž, ſo nje-
bich jeho wohladal?“

A Hadam džesche: „Ta ſkłyschach twój hłóz w ſahrodze a
bojach ſo, ſo bych ſo pſched tobū poſkaſał; pſchetož ja ſym nahi;
teho dla ſo ſkhowach.“

A Bóh džesche: „Schtó je tebi powiedźil, ſo ſy nahi? a čeho
dla je to nětko na dobo pſchiežina, ſo ſo bojich? njebé th předny
tež hžo nahi a njeſhy ſo pſchede minu ſkhowaſ. Ně! wopokaſaj
mi čeſez a njeſdaluj ſo dale wot wěrnoſcze: njeſhy th jědł wot
teho ſchtoma, kotrež ezi ſakazach, ſo ty njedyrbjeſche wot njeho
jeſez?“

A Hadam, spóſnawſchi, ſo je wſchón jeho hréch pſched Božim
wokom wotkryty, njemóžesche jón ſapreč, tola wón ſpyta, zyle po
waschnju ſazakleho hréchnika, ſwoju winu wot ſebje na druhich,
na wobſtejnoscze a tak ſkonečnje na Boha ſameho ſwalicž, hdyz
džesche: „Zona, kotrež th mi dał ſy, ſo by pſchi mni byla, da mi
wot teho ſchtoma, a ja jědžich.“

Se ſhřeſchenjom je tež na měſče ſkaženje duchowneho člowjeka
ſaſtuſilo; to ſo ezi tu jaſnje ſhwi: „Teſho roſum je ſo poſhmurił,
jeho wutroba je wotwobroczena, jeho wola je ſputana.“

A Bóh tón ſnies džesche k žonje: „Čeho dla ſy th to
ežniła? Th njeſhy jenož ſama jědla, ně, tež twojego muža ſy
do ſameho hrécha ſawiedla.“ A žona ežinjeſche runje tak, kaž
předny muž, ſo ſložowaſche ſo po myſlach, kotrež ſo mjes ſkobu
wobſkoržua a ſamolwja; duž wotmolwi: „Had je mje ſawiedł, jo
ſym ja jědla.“

Duž wobroči ſo ſnies k hadej, ſo njebý jeho hakle pſche-
ſklyſhovat, ale ſo by jemu na měſče ſwoje wufudženje pſchi-
powiedźil, a ſi tuthm wufudženjom tež pódla na teho ſo ſaměril,
kotrež běſche hada ſa ſwój ſrědł trjeſt; ale tola, dokelž člowjekaj
ežničky wo hadze wjedžeschtaj, dha wón tež ſawieſče hada ſameho
měnjeſche, kaž nan mječz roſlemi, ſi kotrež ſu jeho ſyna ſakkoli.
Duž džesche Bóh tón ſnies k hadej: „Dokelž ſy th to ežnił, a
dokelž ſy woprawdze, kaž tež je teho ſo žona wuſnala, ju ſjeſbal,
budž th ſakkath pſchede wſchitkim ſkotom a pſchede wſchitkim
ſwérjatami na polu. Th maſch měcz na ſebi zyle woſkebit ſnamijo
poſkocza, kotrež člowjeka dla tež njeroumne ſtworjenja podeńdze,
a th tež njebudžesche wot tuteho twojego woſuda wufwobodženy,
hdyz budža wſchē druhe ſtworjenja wot ſwojego woſuda wumožene.
Tak budžesč th ſtajnje widžomne ſnamijo teho, kotrehož ſrědł ſy
był; pſchetož ſa teho njebudže tež nihdy žaneho wumoženja. Po
ſwojim brjusche budžesč laſhez a próch žračz ſwoje ſiwe dny.
Nad člowjekom ſy ſo poſbehnył, ſa to budže haniba a poníženje
twoj wofhud na węčne dny!“

Bože ſudne ſłowo ma ſi dobom tež prajicž, ſo je čert —
předny hžo ſe ſyly ſwiatych jandželow wuſtrežen — nětko po-
nižený pod wſchitke ſtworjenja a ſo je podat wſchemu ſazpi-
wanju, doniž njebudže ſkonečnje ežižnjeny do jěſora, ſiž ſi wohenjom
a ſchwablom ſo pali (Sjew. ſw. Jana 20, 10).

Sawěſcze — mjesce wſchēmi ſwérjatami, kotrež maja koſcزوſz,
je had jeniečke, kotrež po brjusche laſhy, mjes thym ſo maja wſchē
družin jefchazeřow a druhe dwojožiwielnič (amphibije) nohi; wón
je rjap, jenož ſi koſcikow rjapa a rjeblow; ſe ſklenami paſ, ſi kotrež miž
had ſwój wopor poczehnje, ſmějcha ſo lohzy próch, kotrež ſo potom
do blóta pſchetwori, a tónle próch had ſkobu ſerje. Čeho dla
njedyrbjalo móžno być, ſo je ſo had do teho čaſha himak žiwił?
So je nětko taſki, ſa kajkehož jeho ſnajemy, je kled Božeho pſche-
tworjenja. Podobnje, kaž běſche to prěni čzertowſki džiw, ſo had
rěčesche, tak běſche tele pſchetworjenje prěni Bójſki.

Na město tuteho jebazeho pſchezelſta, ſi kotrež miž běſche ſo
had ſe žonu ſpſchezelil, a do kotrehož běſche žona ſi lohkej wěru
ſwolila, čzysche Bóh njepſchezelſtwo ſtajicž mjes hadon a mjes
žonu, mjes jeho ſymjenjom a mjes jeje ſymjenjom. Wot nětka
mějſche być, jako byla ſtajna wójna mjes woběmaj ſtronomaj;
na jenej ſtronje ležna, laſaza a nihdy njewuſtawaſa njemdroſeſ
pſcheziwo člowjek, a na člowiſkej ſtronje ſtýknoscž a njepſche-
winjomne wohidženje pſchede wſchém, ſhtož je hadoweho rodu —
tak ma nětko być; a pódla teho ſwolkowneho njepſchezelſta ma
kročicž ſnutſkowne hacž do wſcheye węčnoſcze mjes hadowym
ſymjenjom — mjes ſymjenjom teho, kotrež běſche ſebi hada ſa
ſklužbaka ſhlaſał — a mjes žonſkim ſymjenjom, kotrež běſche tamny
tak ſchibale ſjebał. Čert běſche ſo na ſkabschi džel, na žonu,
ſaměril, měnjo, ſo moħl tak pſchecupjenje najlóžſho do ſwěta
ſawjeſcž; a tak běſche ſo jemu tež poradžilo, ſwoje ſymjo, ſymjo
wſcheho ſleho, člowjek ſaſhezepiež. S tym paſ njebé hiſheze
člowjek wſchón ſly, kaž je čert wſchón ſly; ně, w člowjeku ma
něchtó ſawostacž, ſhtož wſcho ſle hidži a pſcheziwo njemu wojuje
a ſhtož ſo bědži, ſo by ſo ſe wſcheho ſleho wužwobodžilo. A kaž
běſche čert pſches žonu ſhřeſchenje do člowjestwa ſawiedł, tak
čzysche Bóh pſchichodnje tež pſches žonu teho do člowjestwa ſa-
wjeſcž, kotrež mějſche wojoوانje a wojowarjow k dobywanju
dowjeſcž. Tón dyrbí, hdyz pſchińdže, hadej hlowu roſteptacž,
čzerta do zyla ſanicžicž a jeho ſtutki ſahubicž; had paſ budže tam-
neho wumožnika do pjatih ſakacž, jeho na ſmjerz ſraní,
ſo budže, jako bylo po nim; a tola njebudže wjazy, ſhiba ſaſanje
do pjatih, wot kotrehož wón pſchi ſwojim ſtanjenju wot morwych
ſaſo wotkori, a runje tale jeho ſmjerz budže ſrědł, ſi kotrež miž
wón čzerta ſanicži na węčne.

(Potraczowanje.)

„Tež wyſoka tſechu

Niej' pſches horjo wěcha“.

(Potraczowanje a ſkonečnje.)

Hlaj, ſwět je ſo węčnje ſe ſawieſcž puſał. Sawieſcž je hžo
w ſpočatku ſwěta ſaina k mordařſtu hnała, a hiſheze dženž je
ſwěta njeje. Wona ſo hžo w ſhudžinkach hiba. Pohladajeſe
jenož, kaf proscheřſka žonſka ſawijtne hlaſa, hdyz ſo jej ſeſdanje,
ſo ſnadež je darmiwa hoſpoſa druhej proscheřzy do ſchliſki čzicžku
wjazy dyžli jej dala. A potom pſchińdu ptaki, ezi wjeſtchojo: po-
pſcheja ſebi te mjes ſkobu wſchitko? Nicžo druhe hacž ſawieſcž
ſapala wſchudžom najwiaſy wójnow a rosleczé ſrwé.

Se ſtýkom ſnajesche Nitofor zylu laſatu ſawieſcž, kiž na njeho
čzataſche. Teho dla ſtražowachu wojazy pſchi kóždych wrotach a
durjach wo dnjo a w noz̄y, a móžachu kóždeho njeſnateho moricž,
kotrež by do hrodu chžyl. A njedžiwajzy teho bě tola wbohemu
wjerchej tak, jako by rjek: ſi kóždeho ſuta méri ſo na njeho ſmjerz.
Haj, ſhto by jemu ſa to ſukowacž moħl, hacž žadyn ſi hrodomy
ſlužobnikow wot ſkótnikow wobtkaň ſneje, ſhezora, hdyz ſpi,
ſkonzowacž.

Hdyz by jeho ſi wjeſzora ſpar čziloval, njebý ſebi ſe ſtrachom
do woža ſwěril, ale by po ſwojich kražnych komorach tam a ſem
bludžiwſchi na požleďko ſo ſu wot pardela něhdže do ſuta pſchestrěl
a na tu ſo ſi bojoſcžu lehnył.

Wbobi to pſched ſwětom blyſchežath khežor, kiž w ſložanym
hrođe a pod ſlotej tſechu ani jeniečkeje tak dobreje noz̄y nima,
kaž jeho najkhudſchi poddan pod ſlomjanej tſechu! Tu widžimy
ſjawnje, ſo je wérno, ſhtož nam hrónczko praji:

„Tež wyſoka tſechu
Niej' pſches horjo wěcha.“

* * *

A na tutej čwili pod „wyſokej tſechu“ ſo hiſheze njeſtají,
hōrje hiſheze pſchińdže. Mjeniujz jedyn ſe ſlužobnikow w hrođe

běsche pscheradnič. Hdže njeby ſo ſa czežku móſcheń, fotraž je poľna ſawjedných ſlotných, někajfi pscheradny Sudasch namaſal? — Tutón bě ja wulfi pjenjes tſjoch muži ſe ſtroný morja tak, ſo nichtó pytnył njeje, do hrodu puſchežil, a tu nihdže w czmowym hacž do noz̄y ſthowal. A w noz̄y bě tajfi wichor, ſo ſchumjenja dla ničžo blyſtcež njebe.

Hižo popoldnju bě torhazý wětr do morja storkał a pschezo hischcze bóle rosczesche. Wicherowe storki honjachu žolmy, fotrež s khwilemi psches czemnotu s morja ſemi ſtonachu, jako býchu njeſbože weschczili a hroſyli. A runje tuše nóż běſche ſo fhězor — frucžischo dyžli hewaf — do ſpanja ſnurił a ſpasche faž morwy. Wón wſchaf drje ſpasche, ale jeho najhórschi njepſcheczel niž. —

Czi tjo sfhowani czechachu na sfasane synki, fotrež dyrbjachu wot morja ſem pſchińcž. Po doſhim czechaniu pſchedrě ſo woſrjedž noz̄y pſches hovrjenje wichora něfajki synk. To bě ja ſakanzow ſnamjo. Zadyn ſ telko ſlužobnikow w hrodźe wo tym njepvtny, ſak ſo zuſa lódž po czmje po morju pſches žolmy bědži a w hrodo- wych podnožach ſastanje.

Tak rucže, hacž ſo ſynk ſi trubý ſaſkyschečž da, džěchu cži tſjo
po ſchodach na plochu tſechu. Tu puſchežichu na ſchtrykach wulfi
forb ſi lódži dele. Žedyn muž ſo do njeho ſvýdže, a teho horje
ſčahnychu. A tak ſo ſe wſchěmi, tiž běchu ſi lódžu puſchijeli, ſta,
wſchitko pač tak ſi cžicha kaž móžno. Na to džěchu dele do wulfeje
ſtwh, a tu ſčinichu ſebi ſwězu a ſčahachu ſivoje mordarſfe mjecže
ſi nōžnjow.

Pſcheradník dorvědže jich nětko do teje ſtvy, hdež bě najwořebniſche ložo. Smjecžemi w ruzh wobſtupičhu blyſtečate ſe hwo faž rapaki ſwoju žratvu — ale tu žadyn khežor njebě. Gaſtróženi hladachu na ſo a počachu flecž, dokelž ſo bojachu, ſo ſnanov ſu pſches pſcheradu ſami do paſlow ſalěſli. Duž prajachu mjes ſobu: „Je ſnadž wón ſdurjemi do dwora won, ſo by ſebi wojaſow na pomoz ſwołal?“

Hdyž pak bě wonka wšeho směrem, džéchu do druhich stwórow
pytacž. A po třwili namáčachu jeho, tola niz w židžantm ložu,
ale w kucže na ſemi, hdež na ſwojci pardelowej foži ſpashe.

Hnýdom s nohomaj do njeho kopachu. Wočžiniwschi wočži ſkocži wónu na nošy, ale hnýdom ſypny ſe ſaſo hromadže, hdvž w ſaflowym ſwětſe cžrjódu muži s nahimi mječžemi wuhlada.

Š wótrnym fſchifom ſamoła wón: „Szwjata Marija, pomhaj mi, pomhaj!“ Ale faž ſ blyſkom rubný jeho wótry mječ ſches hłowu, a frei ſo liny, faž by ſe ſyfawu ſyfnił. Rawjednik rubježneho paſma, ſo na lěhwo ſyntwſchi, praji: „S tym ſtepcžom pod mojej noſy!“ A hdvž bě to wuprajił, staji wón pódla njeho ležazemu ranjenemu ſwojej noſy na wutrobnou. S wocžow ſapaſche jemu ſurowa radoſcz faž djaſzej, dokelž bě ſwojej bjesbóžnej ſaſadže, fotrejž bě dawno hižo pſchi ſebi noſyl, dozpěl. Wón bě ſebi mjenuižy wotmijſlit: ſ prěnja ſo frwawnje a dracžowſzy ſaſchiwdu wjecžiež, fotruž bě jemu fhězor junu ſežinił, a ſi druhá ſo ſam ſa fhězora ſežinicž.

Sedyn s čwilowarjow njesbožownemu khěžorej na život sfocži a jeho s tajfim wotmachom do hłowý dhri, so jemu moshy mułezechu. A dofelž wón pschezo hiſcheže morwý njebe, jemu druhí mordar wutrobnو s mječzon pscheffó.

Tak dýrbjesche khěžor, fotrehož fražnoſcži tehdy nihdže runjecža ujebě, pod „ſtotej tſěchu“ žaſoſnje ſderuſcž.

Hdyž bě njesbožowny wudychał, wotczachu jemu hłowu, a na dolhu lebiju głowſchi tyknichu ju ſ woſnom won, ſo by lud widział, ſo je ſ nim fonz.

U vjele s tych, kotsiž ſu jemu předy jeho fraſnojč ſawidželi,
je psched jeho ſcherjatej hlouſ ſyma tſchaſla. U rady bych
prajili, taž hiſhcze dženſa pola naž praja:

„Radscho pod lhudej měchu
Hacž pod výškofej třechu.“

*
Na fóru tuteje podawisny mamy hischeze dwě prascheni.
Sprěnja: Ze dha lúd tajfeho khězora, fiž je ſebi ſzeptar ſ frivavnej
pasoru rubiſ, ſa wjercha pſchijal, a njeje ſo ſpjeczowal? Ně,
lúd ſo njeje ſpjeczowal. Hlaj, tehdyſchim Gricham tajfa wěz
ſpodžiwna njebe. Podobne podawki běchu ſo hižo ſtaſe. A ludej
bě nimale kóždy wjerch prawy, dofelž ſebi jedyn kaž druhí pót,
ſtawy a frej poddanow žadaſche. Tich ſazba běſche: Wjelf je
wjelf, hacž je tón abo tamny. A ſ druhá: Rajfeho fónza mějesche
mordař?

Stavishu poveljaja: Kubježnif dusche a tróna bjes vječenja

njewosta. Wón drje bě po ſtvojim ſdacžu najwjetſche ſbože, najwyschſchu tſechu na ſwěcže dobył, ale ſ tym njeje pſched horyom žaneho frýwa měl.

Szwēdomnie je jeho hrjebał. Strach je jeho scheris, a wón je bjes měra khodžiš kaž stoženy poš. Wón bojesche ſo psched ſlym ſzwēdomnijom, fotrež jemu porukowasche: Kaž by ty cziniš, ſežinja tež ſi tobu! A woprawdże: jedyn ſi wojerſkich wiſchów, fotryž bě tehdy w mordarſkej noz̄y pbdla był, je jeho ſakkol.

„A tāt je tež nad ním to hronežto t placeníje pšchižchlo:
Kež nojimyschščha tičhā

„Zez najwyjściowa tlecha
Niej' psches horjo węcha.“

Lubosć je najwjetšja!

1. Kor. 13, 15.

Rańsche śwětlo a wjecžorna sera,
Te pschińdu a woblednu ſaf',
Luboſcž bjeſ runja paſt wostanje śwěrna,
Naſz wobdawa fóždžicži čaſ.

Lubosć, ty stwori semju a kwěty,
A čłowjefej živjenje da;
Raſ stražuje wschědnje wo dnjo a w noz̄y,
Duž wutroba wěru c̄ji ma.

Lubošč, tiž pschela tež ſtwoju frej ſa naš,
Gſo t woporej ſa wſchitlich da,
Lubošč je pschinjebla na ſſchižu na naš,
Go wěrjozu ſbóžnoſč nětſ ma.

Dyrbijal-łi wumrjecz, hdvž ſmijercz mje tu traſchi,
A mje tež jow naſtróžicz chze,
Wuſnu-łi, moja wéra mje ſtraži,
Ta luboſcz jaſ' wubudži mje.

Žana móž wutorhnyć njemóże ženje,
Też kwětni niz žortowarjo.
Lubošcž mi woſtanje w wutrobje rjenje,
Nětk we njej dom dostałajo.

A był ja też tudy nahi a fhudły,
Bjes nadzije njemohl ja bycž,
Dha tola luboſcž a wera mje tudy
Do njebja też powiedże nuts.

Liboſć a wěra a nadžija nima
Tu žaneho pſcheměnjenja,
Njeh semja mje fryje, hdvž ſmjercz mje jima,
Ta duſcha pak njebijesza ma.

E. Helaß.

Wschelake s blissa a s dalofa.

— Wokrjeſne hejtmanſtvo wosjewja, hdv ſměja ſo
lětuſche ſerbſte ſemſchenja w Draždžanach. 4 ſerbſte ſemſchenja
jměja ſo w naſhwiſnej ſſchižnej zýrfvi a potom, hdvž budže
ſſchižna zýrfej ſažo dotivarjena, w njej a to: njedželu Läture,
25. měrza; 1. njedželu po ſwjatej Trojizy, 17. junija; 14. njedželu
po ſwjatej Trojizy, 16. ſeptembra a njedželu 2. adventa, 9. dezemb.
Sſerbja, fotſiž moja ſnathch w Draždžanach a wofolnoſeži, chzvli
jm to ſiewicž, ſo býchu ſo na ſemſchach w ſubej macžernej rěči
wobddželili, a ſo býchu ſo možebje cži, fotſiž chzedža tehdom
ſ ſpowjedži hicž, w prawym čažu na to hotowacž mívli.

— Že nětko tón čas, hdjež ſo ſmilne wuſtajenja ſa
fhudých fhorych, fotſiž k ſivojemu wuſtowjenju wužiwaniye ſupjelov
trjebaja, wupišaja. My gmejnſkich prjódfſtejicžerjow, hdvž tele
wyschtoſcžine woſjewjenja ſo ſjewja, napominaný, ſo býchu fhorych
ſivojich wožadov na tu ſkladnoſć fedžblitvých ſežinili. Wožebje
pak poſtaſujemý na wuſtajenje Wjele w Něčzinje ſa podpjerut
fhudých, fotſiž dyrbja k wuſtowjenju do ſupjel. Wudželenje týchle
podpjerow leži w ružy knjeſa pícheſupza Žafuba w Budyschinje.
Na njeho njech ſo cíi wobrocža, fotſiž ſebi taifu podpjeru žodaia.

— Kaž blyščimy, chzedža w Koršymje zhrkej twaricž, dokelž wobydlerstwo fhětro pschibywa. To je ſnamjo naſcheho čoſha: hdžež ſu fabriki, wobydlerstwo pschibywa a hdžež je ſame ratařstwo, wotebjera.

— Dokelž je šo stało, so zupy džěłacžerjo, kotsiž ſu w nalečžu ſ wukraja na ratařſte džělo do naſcheho fraja pſchicžahnyli, jětra ſobu pſchinjeſhu a druhich ludži tež natykali, je šo wot wychinoſcze pſchifasalo, so maja ſo wukrajni džěłacžerjo, kotsiž na lětny čaſ ſ nam pſchicžahnu, ſ fraja, hdžež ſo jětra ſafoný ſy njeſchcžepja abo hdžež jětra ſchcžepjeníſſi ſafoní hischcze 10 lět ſawjedženy njeje, 3 dny po jich pſchiňdženju wot lěfarja pſchepytacž a cži, kotsiž bjes nimi w požledních 10 lětach na jětra ſchcžepjeni njejšu, hnydom ſchcžepicž dacž. To pocžahuje ſo tež na džěłacžerjow ſ Aſtrisſeje, dokelž je tam jětra ſchcžepjeníſſi ſafoní hafle pſched krótkim ſawjedženy a teho dla hischcze ſa strach khoroscze ruſowazý ſawdawf njeje. Gmjenſy pſchedſtejicžerjo maja na to hladacž, ſo ſo poſtajenja tehole ſafonja frucže wobfedžbuja. My tole lubym ratarjam ſjewimy, kotsiž w naſchim čaſu, w kotrýmž na ratařſtich džěłacžerjach pobrachuje, we wukraju džěłacžerjow pytaja, ſo njebychui do cžěžnoſcze pſchischi, ſ tým, jo tónle ſafoní njeſawdawf.

— Wuhlowa nusa je pschezo hischeze wulka, dokelž ſo čeſzky dželaczerjo pschezo hishcze wobaraja, we wuhlowych podkopach dželacz. Tich žadanja ſu pschehnate, teho dla tež wobſedžerjo podkopow do nich ſwolicz njechadža. G tuteho strajka pač ſažo jažnje widžimy, ſo ſozialdemokratojo napſchecžiwnje to ſe ſwojim ſchęzuwanjom dozpija, ſchtož maja w myſlach. Wotmyſł teho strajka běſche, wobſedžazych ſebi ſwólniwyh ſežinicž, ſo býchu ſo tucži žadanjam dželaczerjow poddali. Kaf pač je pschischło? Wobſedžerjo wuhlowych podkopow ſu milijonarojo a móža ſměrom wutracž, hdvž tež khwili dofhodow ſ podkopow nimaja. Strajkowazh dželaczerjo ſamí pač, kotsiž džela a ſažlužby nimaja, ſebje ſamych a ſwoju ſwójsbu do nusy pschinjeſu, a ta býwa džen a wjetſcha; pschetož ſ temu ſozialdemokratojo ſrědkow nimaja, ſo býchu te tykažy ſežiwicž móhli. Ale niz jenož to, ně, ſe ſwojim strajkowanjom woni runje khudý ſud do czežkeje nusy, nětko w ſymſkim čaſku pschinjeſu. Bohatschi wſchaf ſebi wuhla ſa nětcžiſchu drohu placzisni naſupja. Ale khudži a dželaczerjo ſebi wuhla kupicž njemóža a woni ſu w najwjetſhej nusy, hdvž strajk hischeze dolho traje. Sozialdemokratojo potajſim tym najwjažy ſeschkodža, kotrymž chzedža po ſwojim hordostnym wudawanju pomhacž. Gſnano ſo roſumni, psches to powucžicž dadža, ſo wot ſozialdemokratow ſivoje ſbože wocžakowacž njemóža.

— Schto mißionske towarzstwa wobeju wěrhwusnacjow pod němskej khorhoju w kolonijach skutkuja, wo tym dawa szczehowazh pſchehlađ swježelaze roſjañjenje. W tych krajinach, fotrež pod němskej khorhoju steja, skutkowachu 1. evangelske mißionstwo: 8 němskich mißionskich towarzstwów w 57 stazijach, 1 schwajzařske towarzstwo w 13 stazijach, 8 towarzstwów druheje narodnoscze w 53 stazijach; 2. katholske mißionstwo: 7 němskich mißionskich towarzstwów w 59 stazijach, 1 wukrajne § 1 staziju. 353 mißionarow — 253 němskich, 11 schwajzařskich, 89 druheje narodnoscze — a wjazh hacž 100 europiſkich mißionskich žonow, podpjeranych wot stow tamniſkich wobydlerjow, temu ſwiatemu ſkutkej tych 183 stazijow klužesche. We wjazh hacž 300 njedželskich Schulach roswuczachu woni w pſcherēſtu 175,000 wucžomzow. Wot 30,000 porjadnych wophtowarjow Božich klužbow wobstejeſche wjetſchi džel § kſchejczijanskich woſadnych. — G teho ſažo widžimy, kaf Bóh tón Knjeg ſwiaty ſkutk mißionstwa žohnuje! —

— Nětcžiſchi wodźer zentrumſſeje (katholſſeje) stronu w khežorſtwovhym ſejmje, Lieber, je czežzhy fhory. Lěfarjo po nětcžiſchich powieſczach žaneje nadžije wjazhy nimaja. Wón je naſlědnik Winthorſta, kotryž ſe ſtwojim móznym duchom a mudroſcžu wjele w ſejmje dokonja. Lieber je do stopow ſtwojeho ſławneho předowníka ſtupiš a je ſa ſtwoju wěz ſi wuſpěchom wojował. Sa katholſku stronu budže to wulſka ſchfoda, jeli ſo jeho ſmijercz wotwola. Wón je ſe ſtwojej woblicžazej mudroſcžu husto doſcz wyschnoſcž ſebi pſchifhilmu ſežiniš, hdvž tež my evangelszy temu pſchihloſzowacž nje-móžachmy.

Prezidenta, a ſtoto dñe naš wucjicj.

Schtó njebyť ſnał „wuja Paula”, wuja Pawoła Krügarja
ſe stareje marki, präsidentu transvaalskeje republiki? Žafo běſche
pſched něſchto čaſhom w Berlinje, móžesche jeho wobras pſchi
wukladuých woſnach wuſtajeny widžecz. A ſawěſcze, wón je
hódný, ſo ſo čeſczí — niž jenož teho dla, dokelž je ſ niſkeho
ſchtanta ſo poſběhnýl hacž k präsidentej a je w ſwojej wyſokosczi

jednorū a sprawnū muž wostał, fajfiż prjedy běsche, ale pschede wschěm teho dla, dokelž je zyły kschesczijan, t. r. čłowjek, fiz je ſebi fa prawidło ſwojego čzinjenja a ſkutkowanja bibliju fa ſwoje najwyſchſche prawidło wuſwolił. Teho dla ſo tež wot ſwojich poddanow faž wóz lubuje a čeſczi. Kajfi je to n. psch. wjeſzeli ſwiedzeń, hdvž wón na miſzionſku ſtaziu w jednorej čornej draſcze bjes blyſcheža a pychi pschiúdže. Tak jednore a wutrobu hnujaze je tež jeho zyłe wuſtupowanje, woſebje jeho naręcze na poddanych. Tak mějeſche wón 27. oſtobra ſańdzeneho lěta wot verandy miſzionſkeje ſtaziu ſczehowazu rěč. Wot Noatha a jeho syna wuńdžo, poſa wón, fakt je hižo w starym ſlubje powołanie pohanow a jich pschijecze do ſluba Božeho wopſchijate a fakt ſo to w nowym teſtamençe wot japoſchtolskeho čaſka hacž dženſka ſtawa. Hdvž wón potom na prýſtwy ſwojich krajnych džeczi pscheńdže, rjefny wón: „Wasche duſche psched Bohom runje tak wjele płacža, kaž moja duſcha; haj, hdvž wy we wérje ſtejicze a ja w njewérje, potom wasche duſche psched Bohom wjele płacža, a moja nicžo. Alle ſchtož ſwonkowne naſtupa, a w ſeňſkich wězach je roſdžel mjes bělymi a čornymi. Bóh je ſam tón roſdžel po ſwojej woli činił a chze jóni pſchipóſnaty měcž. Hdvž wy ſpoſojom njeſcze, kajžyž je Bóh waſ ſtworil, potom ſo pscheczimy njemu ſběhacze. — Tole čělo ſahinje a w horjestacžu my nowe pschekraſnjenie čělo doſtanjem a potom budža wſchitzu, kotsiž do Chrystuſza wérja, runi“. Hdvž běſche hiſcheže ſwoje wjeſele wuſprajíl nad roſczenju woſkadly a ju ſ džakownoſczi a ſwěrnoſczi napominal, jej pschejesche Boże žohnowanje a ſkónečni ſ tymi kłowami, fajfež ma waschnie: „Ik heb gezey“ (ja ſyml prajíl).

Wo nini je tež snate, jo wón tež w swoim domje šwěru
swoje měščniſte powołanie dofonja, hdvž wón rano a wjecžor
wschitſich domjaſzych t ſwójbnej nutrnoſćzi ſhromadži a ſa blidom
paczerje ſam ſpěwa, faž tež wón w domje miſionara, fiž nam
tule rěčz powjeda, wjecžornu modlitwu ſpěwaſche. Něiz wěruo,
luby čitarjo, tajfemu frajej móže ſo ſbože pſchecž, fotryž tajfi
ſchęſcěſcijan wodži? Njemóžem⁹ mot njeho wschelafe naſuſtuhež?

Sajintawę je našhonicz, tať wón tajſi bu.

Wó tym powieda njebočicž fi mižionski direktor Wonymann, fotryž je jeho ſam ſnał a czeſcīl: Krūgař ſo junfrócz ſlužowneho Raſſru, fotryž we mrěčzu ležesche, woprascha: „Wěſch ty tež, hdže ty džesch, hdyž nětko wumrjesch?” Ma to mrějazy wotmoſwi: „S wotkal dýrbjal to wjedžecž. Ty mi ženje njejký ničo wo tym prajíl. Hdýž ja na ſle město pſchińdu, budu ja waſz wobſforžicž”. Bóřy po tym wón wumrje. Ale jeho džiwné wotmoſwjenje njevumrje w ſwědomnju Krūgarjowym, ale běſche dale žiwe a jemut na duſchu palesche. Wot teho čaſha bu Krūgař čopły a ſahorjeny pſchecžel mižionſtwa, fotryž pſchi wſchém činjenju a ſkutkowanju najvhſchſchi wottyknjeny fónz ſ wocžow njepuſchči, duſche wukhowacž. A ſawěrnje, — čaſh je, nufne je, Bóh to chze, ſo wſchitzh, fotſiž niz jenož ſſchescžijenjo rěfaju, ale tež ſu, ſastupja do wulfego nadawka naſcheho čaſha, duſche wukhowacž! Ženicžke wěſte dopočasmo je ſa to, ſo je člowjek wukhowany a wumozeny, mijenujz̄y to, ſo býwa nam 2. próſtwa Wótcženáscha: „Pſchińdž ſ nam twoje králeſtwo!” pſchego žedžiwiſcha a wažniſcha. Komuž ſo pſchi tym wutroba njerosschérja pſches kraj a morjo a wócežko ſo njevotewri na njevuprajnym hubjeňſtwje ſwěta, tón ſebi hiſchcže staroſcže činiš njeje ſam wo ſwoju duſchu, wo hlubokoſez ſwojeho hubjeňſtwa.

Historija biblije.

Njedželski schuler w Žendželskej dosta w lěcže 1791 bibliju
k wišnamjenjenju ſwojeje porjadnoſće, ſ fotrejž bějche njedželsku
ſchulu wopýtał. Tačo na morjo džěſche, ſwjate knihe ſobu wſa.
Wone jeho hacž k fónzei žiwjienja pſchewodžachu. Na bělým
čopjenju biblike ruſka ſejchědžiwjeneho něhduscheho njedželskeho
ſchulerja jeje historiju napiša. Tam ſtejše:

„Wona je 53 let, s fotrychž bym 41 let na morju pšchebyl, mje stajnje pšchewodžala. W tych lětach pobych w 45 morskich bitwach, dostach 13 ranow, tsi frócz ſo nam lódź rošlama, junfrócz ſo naſcha lódź spali, dwójz ſo naſch czołm ſwróczí, 15 frócz poměch ſymu, a pſchezo běſche biblija moje wutrobne wjeſele a mój tróſcht“.

Wobędźeć biblije je ſi jeje pomožu wěscze wuſhowanski
pſchiftaw ſbóžnoſcze namakał. Ga tym-le kónzom njedýrbjal jenož
fóždy lódžnič, ale tež fóždy krajan ſe wſchej pilnoſcžu ſtejecz.